

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Análise demográfica	Código	615G01301	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Perez Carames, Antia	Correo electrónico	antia.perez@udc.es	
Profesorado	Domínguez Rodríguez, Antía Perez Carames, Antia	Correo electrónico	a.drodriguez@udc.es antia.perez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia de Análise Demográfica é de formación obrigatoria para o estudiantado de 3º do Grao en Socioloxía e consta de 6 créditos ECTS. Forma parte do módulo formativo en Poboación e Ecoloxía Humana que, segundo o Plan de Estudos do Grao en Socioloxía, oferta un total de 31 créditos ECTS que se reparten en tres materias de formación obrigatoria (de 6 créditos cada unha) e tres de carácter optativo (de 4,5 créditos ECTS cada una). Deste xeito, a formación en estudos de poboación para os/as graduados/as en Socioloxía ten un carácter integral e continuado ao longo dos catro anos de carreira, cunha formación de carácter básico en poboación e análise demográfica (a través das materias de Teoría e Historia da Poboación ?no 1º curso do Grao-, Análise Demográfica ?en 3º curso- e Socioloxía Urbana e Ordenación do Territorio ?tamén en 3º de Grao-), así como unhas materias complementarias, de carácter optativo, que serven de especialización nesta área de estudos. Trátase das tres optativas que, dentro do módulo de Poboación e Ecoloxía Humana, se imparten no cuarto curso da titulación: Socioloxía das Migracións, Proxeccións de Poboación, e Globalización, Medio Ambiente e Poboación. Así pois, a materia de Análise Demográfica, en relación á formación de carácter teórico que recibe o alumnado no primeiro curso da titulación de Grao en Socioloxía, ten un obxectivo complementario ao desta materia e céntrase principalmente na aprendizaxe das ferramentas técnicas para realizar unha análise da estrutura e dinámica dunha poboación a través das principais taxas, índices e indicadores ao respecto. Ten, polo tanto, un carácter práctico e aplicado.			

Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen - Prácticas de laboratorio - Portafolios do estudantado - Sesións maxistras - Presentación oral (sería virtual) *Metodoloxías docentes que se modifican - Presentación oral (realizaríase de maneira virtual) - Proba obxectiva (de ser necesario, substituirase por un traballo tutelado) 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado - Correo electrónico: diariamente para consultas, dúbidas e seguimento das tarefas. - Moodle: diariamente, segundo a necesidade do estudantado. - Teams: 1 clase maxistral á semana, 1 clase práctica virtual á semana. 1 titoría por cada grupo á semana para apoio na realización dos traballos e prácticas. 4. Modificacións na avaliación Manténse o mesmo sistema de avaliación, pero a presentación oral de lecturas se realizaría de maneira virtual e tamén a proba obxectiva se substituiría por un traballo tutelado. *Observacións de avaliación: 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	-Coñecementos dos factores que afectan aos cambios de tamaño e estrutura da poboación e estudio das técnicas e métodos da análise demográfica.	A1 A4 A8 A19	B1 B3 B4 B5 B9 B10 B17 B19

- Aprendizaxe dos conceptos e das técnicas estatísticas aplicadas ás poboacións humanas.	A5 A9 A14 A15 A16 A17 A24 A36	B1 B3 B4 B6 B7 B12 B13 B25 B26 B27	C1 C3 C8
- Coñecemento dos factores que explican a dinámica demográfica.	A4 A5 A16 A19 A33	B1 B3 B4 B5 B21	C1
- Coñecemento e dominio da metodoloxía das Ciencias Sociais e das súas técnicas básicas e avanzadas, centrándose no ámbito dos estudos de poboación.	A5 A14 A15 A17	B2 B3 B4 B5 B6 B7	C1
- Aprendizaxe e manexo das principais fontes estatísticas empregadas nos estudos de poboación.	A5 A17	B5 B21	C1

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1. ANÁLISE DA ESTRUCTURA POR SEXO E IDADE DA POBOACIÓN	Introdución. Principios básicos da análise demográfica. A observación dos fenómenos demográficos. Taxas, índices e indicadores. O concepto de cohorte e o diagrama de Lexis. A composición por sexo e idade da poboación. Principais procesos de cambio na estrutura da poboación: o envellecemento demográfico.
TEMA 2. O ESTUDIO DA MORTALIDADE	Principais indicadores: Taxa Bruta de Mortalidade (TBM), Taxas Específicas de Mortalidade por sexo e idade (TEF), Esperanza de Vida. A mortalidade infantil. Análise da evolución da mortalidade. Estandarización.
TEMA 3. O ESTUDIO DA FECUNDIDADE E A NATALIDADE	Conceptos básicos. Taxa Bruta de Natalidade (TBN). Taxas Específicas de Fecundidade (TEF) e Índice Sintético de Fecundidade (ISF). O calendario da fecundidade e a Idade Media á Maternidade (IMM). Taxa Bruta de Nupcialidade (TBNup).
TEMA 4. AS MIGRACIÓNS NO CAMBIO DEMOGRÁFICO	Conceptos básicos. A matriz de migracións (orixe-destino). Migracións interiores e exteriores. O proceso de inmigración en España. Índices e taxas de migracións. Análise das correntes migratorias e do calendario das migracións. A influencia das migracións na dinámica poboacional.
TEMA 5. ANÁLISE DAS DINÁMICAS DE CAMBIO POBOACIONAL	Conceptos básicos na análise do crecemento demográfico. A medición do crecemento. As Taxas de Crecemento Total, Vexetativo e Migratorio (TCT, TCV e TCM). As dinámicas de crecemento e decrecemento do tamaño das poboacións. Principais factores nos procesos de cambio demográfico.

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Prácticas de laboratorio	A4 A5 A8 A9 A14 A16 A17 A19 A24 A36 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 B10 B12 B13 B17 B21 B25 B26 B27 C1 C3 C4 C7 C8	50	0	50
Portafolios do alumno	A1 A4 A5 A8 A15 A17 A19 A33 A36 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B13 B21 B25 B26 B27 C1 C3	2	20	22
Sesión maxistral	A1 A4 A8 A9 A17 A19 A24 A36 B9 B19 B25 B26 B27 C4 C8	48	0	48
Presentación oral	A4 A8 A9 A17 A24 A36 B1 B3 B6 B10 B12 B21 B25 B26 B27 C1 C3 C8	2	2	4
Proba obxectiva	A1 A4 A5 A8 A9 A14 A16 A24 B3 B4 B5 B6 B13 B25 B26 B27 C1	2	23	25
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Clases teórico-prácticas na aula e no laboratorio de informática.
Portafolios do alumno	Conxunto de diversos traballos prácticos de análise demográfica dunha provincia.
Sesión maxistral	Clases teóricas, con participación do estudantado, en torno aos diversos temas que compoñen a asignatura.
Presentación oral	Presentación individual ou por grupos pequenos (2-3 persoas) dalgunha das lecturas asignadas a cada tema da materia.
Proba obxectiva	Exame teórico-práctico dos contidos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno	Sempre que o precise o/a estudante para resolver dúbidas das prácticas da materia, así como para as revisións de exames. O estudantado con dedicación a tempo parcial poderán ter un calendario específico de titorías compatibles coa súa dedicación e asistencia. Estas poderán desenvolverse modo virtual (Skype ou correo electrónico).

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación

Proba obxectiva	A1 A4 A5 A8 A9 A14 A16 A24 B3 B4 B5 B6 B13 B25 B26 B27 C1	Ten un valor máximo de 5 puntos sobre a nota final cando o/a alumno/a opta pola modalidade de avaliación continua. En caso contrario, o exame vale o 100% da nota final. Na modalidade de avaliación continua é preciso aprobar o exame para que se teña en conta a cualificación obtida no conxunto das prácticas de análise demográfica.	40
Portafolios do alumno	A1 A4 A5 A8 A15 A17 A19 A33 A36 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B13 B21 B25 B26 B27 C1 C3	O conxunto de prácticas de análise demográfica teñen un valor de 5 puntos sobre a nota final, sempre que o/a alumno/a opte pola modalidade de avaliación continua. A súa entrega realízase a través da Moodle.	60
Presentación oral	A4 A8 A9 A17 A24 A36 B1 B3 B6 B10 B12 B21 B25 B26 B27 C1 C3 C8	É voluntario realizar ou non unha ou máis presentacións orais ao longo da materia. En consecuencia, esta metodoloxía non ten unha puntuación concreta e preestablecida, senón que servirá para redondear a nota final obtida a través da suma do portafolios máis a proba obxectiva.	0

Observacións avaliación

A nota do conxunto de prácticas consérvase para a convocatoria de xullo desta materia.

A avaliación será a mesma para todo o estudantado, con independencia do tipo de matrícula (a tempo completo ou parcial).

Fontes de información

Bibliografía básica	TEMA 1 VINUESA, J. e PUGA, D. (2007), Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid: INE. CAP. 5 ¿Estructura de la población? (p. 205-251). TEMA 2 VINUESA, J. e PUGA, D. (2007), Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid: INE. CAP. 2 ¿Mortalidad? (p. 37-106) TEMA 3 VINUESA, J. e PUGA, D. (2007), Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid: INE. CAP. 3 ¿Natalidad y Fecundidad? (p. 107-145). TEMA 4 VINUESA, J. e PUGA, D. (2007), Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid: INE. CAP. 4 ¿Movimientos migratorios? (p. 147-203). TEMA 5 VINUESA, J. e PUGA, D. (2007), Técnicas y ejercicios de Demografía. Madrid: INE. CAP. 7 ¿Crecimiento de la población. Proyecciones? (p. 299-306).

Bibliografía complementaria	- ABELLÁN GARCÍA, A. (coord., 1996), Envejecer en España. Manual estadístico sobre el envejecimiento de la población. Madrid: Fundación Caja de Madrid.- BILLARI, F.C. e DALLA ZUANNA, G. (2010), ¿Declive o revolución demográfica? Reflexiones a partir del caso italiano. Madrid: CIS.- CIPOLLA, C.M. (1994), Historia económica de la población mundial. Barcelona: Crítica.- DOMINGO, A. (2008), Descenso literario a los infiernos demográficos. Barcelona: Anagrama.- FERNÁNDEZ CORDÓN, J.A. e LEAL MALDONADO, J. (2006), Análisis territorial de la demografía española: 2006. Madrid: Fundación Fernando Abril Martorell. - FERNÁNDEZ LEICEAGA, X. (dir., 2000), Avellentamento demográfico e consecuencias socioeconómicas. Vigo: Xerais.- FLINN, M. W. (1989), El sistema demográfico europeo, 1500-1820. Barcelona: Crítica. - GÓMEZ REDONDO, R. (1992), La mortalidad infantil española en el siglo XX. Madrid: CIS.- HARRIS, M. e ROSS, E.B. (2ª ed., 1999), Muerte, sexo y fecundidad. La regulación demográfica en las sociedades preindustriales y en desarrollo. Madrid: Alianza.- HENRY, L. (1976), Demografía. Madrid: Labor.- HERRERA PONCE, M.S. (2007), Individualización social y cambio demográfico. ¿Hacia una segunda transición demográfica? Estudio comparado acerca de las relaciones entre valores y cambios demográfico-familiares a fines del siglo XX. Madrid: CIS.- IZQUIERDO ESCRIBANO, A. (1996), La inmigración inesperada. La población extranjera en España (1991-1996). Madrid: Trotta. - IZQUIERDO ESCRIBANO, A. (ed.lit., 2006), Demografía de los extranjeros: incidencia en el crecimiento de la población. Bilbao: Fundación BBVA.- LE BRAS, H. (2001), A invenção das populações: biologia, ideologia e política. Lisboa: Instituto Piaget.- LEAL MALDONADO, J. (2004), Informe sobre la situación demográfica en España. Madrid: Fundación Fernando Abril Martorell.- LEAL, J.L. e FERNÁNDEZ CORDÓN, J.A. (2006), Análisis territorial de la demografía española. 2006. Situación de las poblaciones de las Comunidades Autónomas a principios del siglo XXI. Madrid: Fundación Fernando Abril Martorell. - LEGUINA, J. (5ªed., 1992), Fundamentos de demografía. Madrid: Siglo XXI.- LIVI-BACCI, M. (1988), Ensayo sobre la historia demográfica europea. Población y alimentación en Europa. Barcelona: Ariel.- LIVI-BACCI, M. (2ªed., 2006), Introducción a la demografía. Barcelona: Ariel.- LIVI-BACCI, M. (3ª ed., 2008), Historia mínima de la población mundial. Barcelona: Ariel.- MALTHUS, T.R. (1990 -1798-), Ensayo sobre el principio de la población. Madrid: Akal.- NACIONES UNIDAS (1986): Manual X. Técnicas indirectas de estimación demográfica. Nueva York: Naciones Unidas.- NADAL, J. (4ª ed., 1991), La población española, siglos XVI a XX. Barcelona: Ariel.- OVERBEEK, J. (1984), Historia de las teorías demográficas. México: Fondo de Cultura Económica.- PÉREZ DÍAZ, J. (2003), La madurez de masas. Madrid: IMSERSO.- PRECEDO LEDO, A. (dir., 1999), Informe demográfico de Galicia. A Coruña: Fundación CaixaGalicia.- PRESSAT, R. (2ª ed., 1993), El análisis demográfico. Madrid: Fondo de Cultura Económica.- PUYOL ANTOLÍN, R. (1996), La Población. Madrid: Síntesis.- PUYOL, R. (ed., 1999), Dinámica de la población en España. Cambios demográficos en el último cuarto del siglo XX. Madrid: Síntesis.- REHER, D.S. e VALERO LOBO, Á. (1995), Fuentes de información demográfica en España. Madrid: CIS. - RODRÍGUEZ GONZÁLEZ, R. (coord., 1999), A despoboación en Galicia: ¿preocupación ou lóxica territorial? A Coruña: Tórculo.- SÁNCHEZ BARRICARTE, J.J. (2008), El crecimiento de la población mundial. Implicaciones socioeconómicas, ecológicas y éticas. Valencia: Tirant lo Blanch.- SHRYOCK, H.S. e SIEGEL, J.S. (1976): The methods and materials of Demography. Londres: Academic Press.- TAPINOS, G. (1988), Elementos de demografía. Madrid: Espasa Calpe.- VALLIN, J. (1995), La demografía. Madrid: Alianza.- VALLIN, J. (1995), La población mundial. Madrid: Alianza.- VINUESA, J. (ed., 1997), Demografía. Análisis y proyecciones. Madrid: Síntesis.- VINUESA, J. e PUGA, D. (2007), Técnicas y ejercicios de demografía. Madrid: INE.- WEEKS, J.R. (1984), Sociología de la población. Introducción a los conceptos y nociones básicas. Madrid: Alianza.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Teoría e historia da poboación/615G01107

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Globalización, medio ambiente e poboación/615G01409

Socioloxía das migracións/615G01410

Proxeccións de poboación/615G01411

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías